

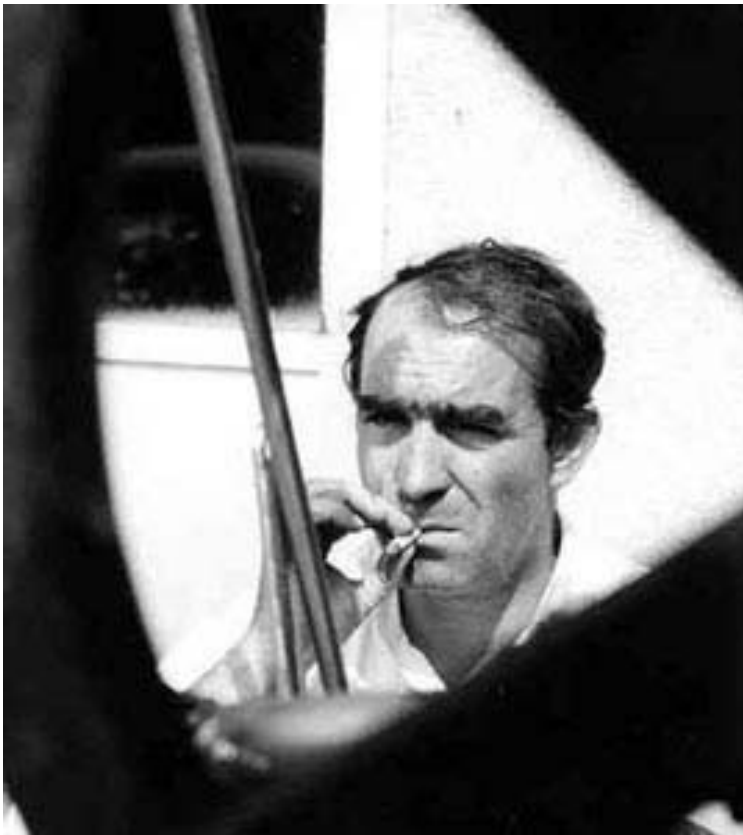
JEAN TINGUELY

Pavel V.Klepáč

učo 103 227

JEAN TINGUELY

(1925 – 1991)

Jean Tinguely

- Švýcarský malíř a sochař
- Narodil se 22.května 1925 v Fribourgu
- Zemřel 30.srpna 1991 v Bernu
- R. 1949 se oženil s malířkou Evou Aeppli
- R. 1952 se stěhují do Paříže
- Jejich dcera i vnučka se také věnují umění
- R. 1971 se oženil podruhé se sochařkou a malířkou Niki de Saint Phale

Jean Tinguely

- Základní školu vychodil v Basileji
- V roce 1940 se začal se učit jako okenní dekoratér v obchodním domě
- V letech 1941-45 studuje na Škole umění a řemesla v Basileji
- V té době objevil umění Kurta Schwitterse a Paula Klee a stává se nadšeným fanouškem Bauhausu.

Jean Tinguely

- začal experimentovat s pohybem v prostoru v roce 1944
- Samostatně vystavoval až r.1954, v Galerii Arnaux.

Jean Tinguely vytvářel mj. různé

- velkolepé fantaskní stroje s přednastavenými prvky náhody, tzv. "Métamatics",
- stroje tvořící kresby,
- sebedestrukční stroje,
- fontány v nichž vodu rozstříkují různé mechanismy,
- nahrávky zvuků svých strojů - tvoří meta-harmonii;
- jeho promyšlené svařované železné konstrukce, jsou ironickým útokem na technologickou éru.
- Mezinárodní uznání přichází v polovině 60.let

Jean Tinguely

- Patřil k tzv. Pařížské avantgardě a byl jedním z umělců, kteří v roce 1960 podepsali manifest nového realismu (*Nouveau réalisme*)
- Jeho sochy-stroje a kinetické umění, navazují na tradici Dada,
- Tinguelyho umění satirizovalo bezduchou nadprodukcí hmotných statků ve vyspělé průmyslové společnosti.
- Jeho díla jsou vystavena v desítkách světových muzeí a podmanila si celý svět.

Nejznámější Tinguelyho práce

Kromě mnohých soch-strojů jsou to především jeho dvě sebedestrukční díla:

- *Homage to New York* – Oslava New Yorku (1960), sebedestrukční socha, (pouze částečně zničena) v Muzeu moderního umění, New York City,
- *Study for an End of the World No. 2* – *Studie konce světa č.2* (1962), kterou odpálil úspěšně před publikem v poušti u Las Vegas.

Kinetické umění

- Kinetické umění je rozsáhlá umělecká činnost která využívá pohyb k řešení vztahů mezi sebou, prostorem a světlem
- Kinetická konstrukce či socha obsahuje pohyblivé části, které mohou být rozpohybovány prouděním vzduchu, rukou umělce nebo pozorovatelem či motorem.
- Rozmach v 50.letech, zvláště v USA

Předchůdcem kinetického umění byl dadaismus čili Dada

- Vznikl ve Švýcarsku
- Velmi populární v letech 1916-1923
- Vyjadřuje zmatek a strach z války
- Charakteristická je nesrozumitelnost, anarchie, odmítnutí převažujících standardů umění
- Techniky: např. „objekt trouvé“ a „ready made“ (rozebrání nalezeného předmětu a nelogické složení částí v cosi jiného)

Ukázky děl Jeana Tinguelyho: Tinguelyho fontána před Tinguelyho muzeem v Basileji

Tinguelyho Heureka v Zurychu

Fontána před Městským divadlem v Basileji

Monumentální fontána od Niki de Saint Phalle a Jeana Tinguelyho v Stadt Château-Chinon

Trójský kůň - poetický mechanický pták dnešní doby prchající z války k moři

The Fantastic Paradise 1966 před Moderna Museet ve Stockholmu

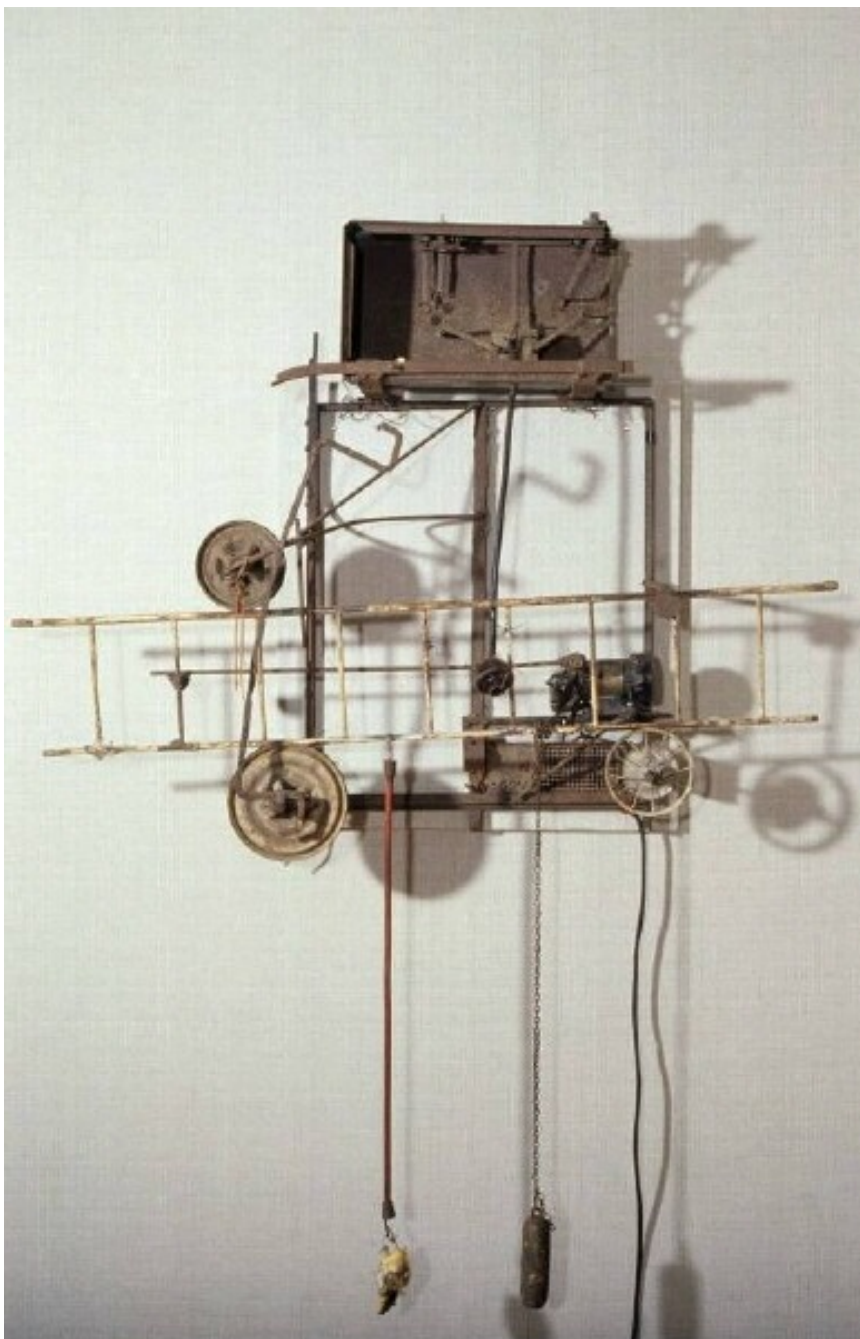
The Fantastic Paradise 1966 před Moderna Museet ve Stockholmu

Eos xk (3), 1965, v Israel museum Art Garden v Jerusalémě

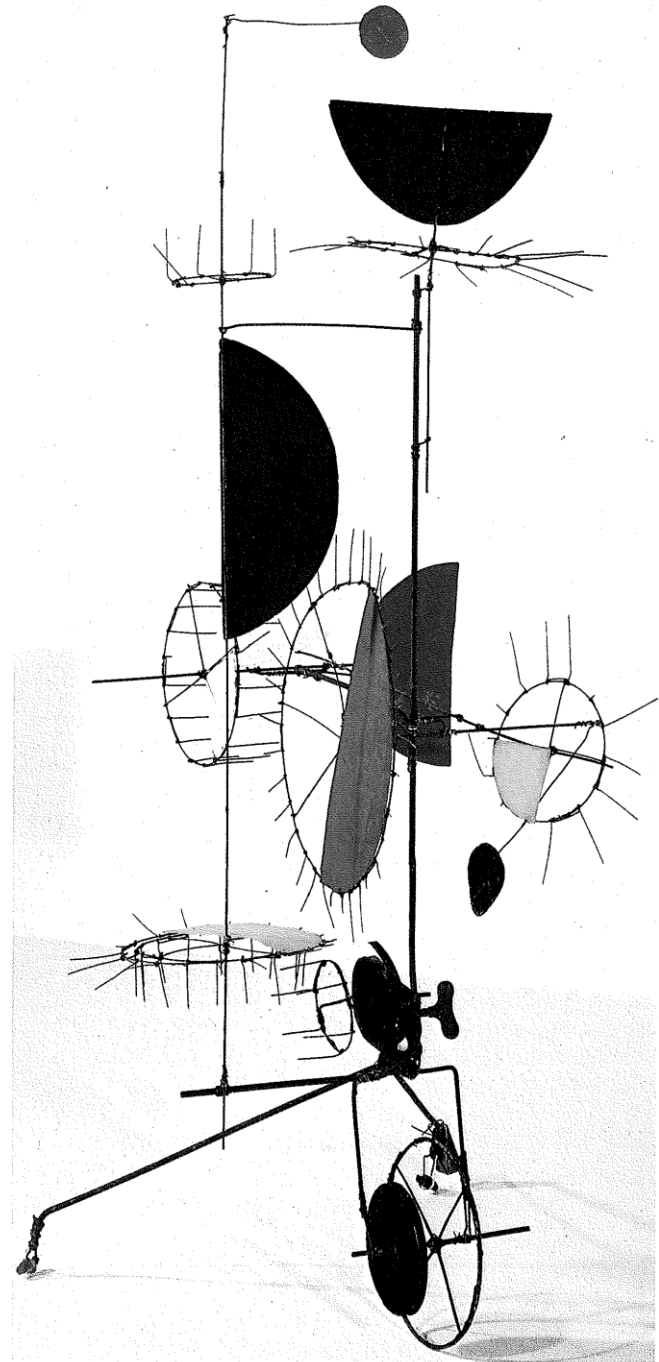
Autoportrait conjugal - Manželský autoportrét, 1960

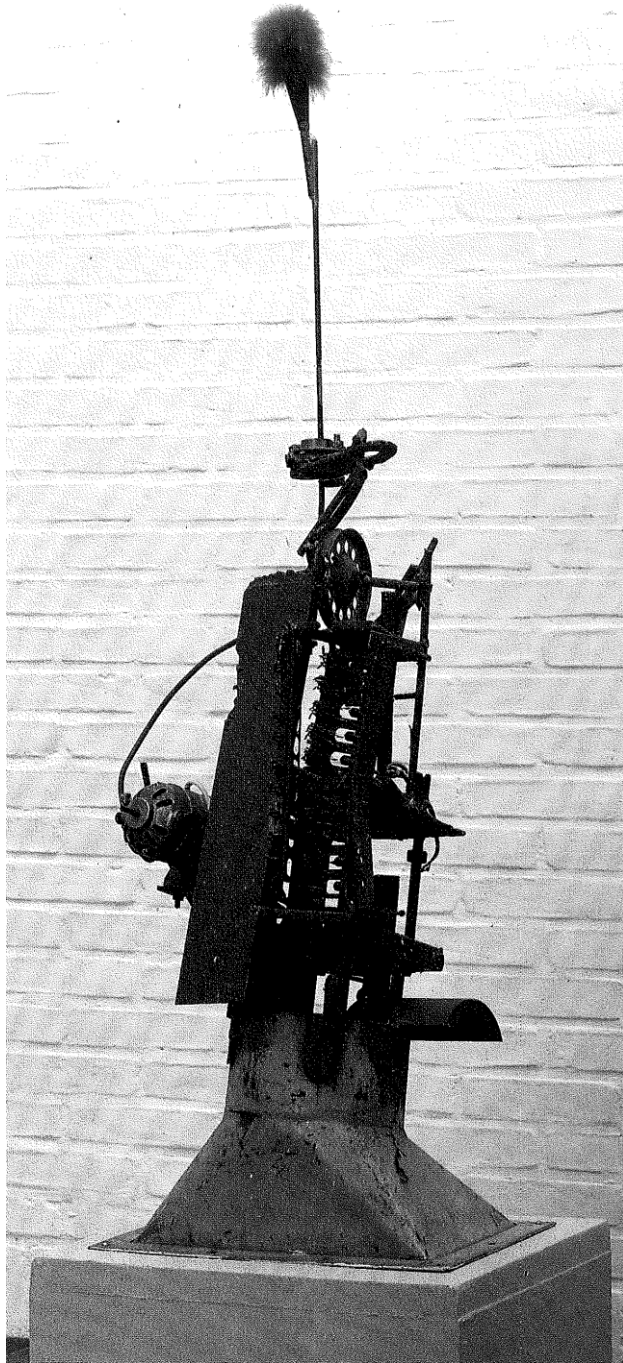
v Muzeu umění v
Basileji

- kovový šrot, socha s pohyblivými částmi, poháněné elektrickým motorem, převod gumičkou, vycpaný pták
- 187 x 139 x 36,5 cm

- SCULPTURE MÉTA-MÉCANIQUE AUTOMOBILE
- (1954)
- malované kovové desky a dráty
- výška 134 cm
- Musée national d'Art moderne v Paříži

ZELENÝ BALUBA (1962)

- železo, dřevo,
elektromotor a péřový
mop
- výška 135 cm
- Louisiana muzeum v
Humblebaeku

Stravinského fontána v Paříži, 1983

- obsahuje 16 exponátů na motivy Stravinského děl.
(společně s manželkou Niki de Saint-Phalle)

ZDROJE

- STANDLER, Wolfgang: *Dějiny sochařství*. Praha: REBO PRODUCTIONS s.r.o., 1996. ISBN 80-85815-67-2.
- http://en.wikipedia.org/wiki/Stravinsky_Fountain
- http://wikipedia.infostar.cz/j/je/jean_tinguely.html
- <http://www.tinguely-jean.com/>
- <http://80.74.155.18/eMuseumPlus?service=direct/1/ResultDetailView/>
- Pozn.: Některá Tinguelyho díla v pohybu lze zhlédnout na YouTube.

Děkuji za pozornost